

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การปฏิบัติตามมาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้มีหนังสือที่ นร ๑๓๐๔/๐๘๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติบางประการที่เป็น การจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มี บทยกเว้นให้กระทำได้โดยบทบัญญัติของกฎหมาย ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว เป็นไปโดยถูกต้องและชอบธรรมทั้งในหลักการและเจตนารมณ์ สำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินจึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายรวม ๒ ประเด็น ดังนี้

(๑) ในการตรวจสอบและวิเคราะห์รายงานและข้อมูลการทำธุรกรรมของ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งพบว่าเป็นการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะขอให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องดำเนินการส่งข้อมูลหรือตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๐ (๓)^๑ หรือมาตรา ๓๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๓๘๒ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑ มาตรา ๔๐ ให้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นในสำนัก นายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการธุรกรรม และ ปฏิบัติงานธุรการอื่น

(๒) รับรายงานการทำธุรกรรมที่ส่งให้ตามหมวด ๒ และแจ้งตอบการรับรายงาน

(๓) เก็บรวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา และวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม

(๔) เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) จัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ การให้การศึกษา และฝึกอบรมในด้าน ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือช่วยเหลือ หรือสนับสนุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ มีการจัดโครงการดังกล่าว

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

๒ มาตรา ๓๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการธุรกรรม เลขาธิการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๒) มาตรา ๓๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ บัญญัติให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บรักษาและใช้ประโยชน์ในข้อมูลที่ได้มาตามมาตรา ๓๘ (๑) และ (๒) และมาตรา ๖๖^๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้บัญญัติให้ผู้รู้หรืออาจรู้ความลับในราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับดังกล่าว มีความผิดต้องได้รับโทษ เว้นแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือตามกฎหมาย จากบทบัญญัติดังกล่าว หากมีบุคคล สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์การ หรือหน่วยงานของรัฐมีความประสงค์ขอข้อมูลที่ได้มาตามมาตรา ๓๘ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะต้องมอบข้อมูลดังกล่าวให้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยมีผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดและข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในปัญหาที่ว่า สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะขอให้หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลหรือตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำ

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสารหรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นซักถามจะเอาหมายค้นมาได้ ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนี้จะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๓) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่งแสดงเอกสารมอบหมายและบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวตามวรรคสองให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

บรรดาข้อมูลที่ได้มาจากการให้ถ้อยคำ คำชี้แจงเป็นหนังสือ บัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นข้อมูลเฉพาะของบุคคล สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ให้เลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บรักษาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้น

^๓ มาตรา ๖๖ ผู้ใดรู้หรืออาจรู้ความลับในราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับดังกล่าว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติตามหน้าที่หรือตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือเชื่อได้ว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๘ หรือมาตรา ๔๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้หรือไม่ นั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ มีบทบัญญัติบางประการที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การตีความกฎหมายเพื่ออ้างเป็นฐานที่มาของอำนาจของฝ่ายปกครองในการดำเนินการใด ๆ อันอาจกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจึงต้องกระทำอย่างเคร่งครัดและจำกัดอยู่เท่าที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ อย่างชัดเจนเท่านั้น และเนื่องจากมาตรา ๔๐ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวด ๕ ว่าด้วยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่กำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ โดยตามมาตรา ๔๐ (๓) บัญญัติให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีหน้าที่ในการดำเนินการเก็บรวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา และวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๔๐ และบทบัญญัติอื่น ๆ ในหมวด ๕ มิได้บัญญัติให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจร้องขอให้หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลหรือตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมได้

สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการธุรกรรม เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีอำนาจมีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) เห็นว่า ผู้ซึ่งจะใช้อำนาจตามมาตรา ๓๘ (๒) ได้ จะต้องเป็นบุคคลตามที่บทบัญญัติดังกล่าวระบุไว้เท่านั้น คือ กรรมการธุรกรรม เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้งการใช้อำนาจตามมาตรานี้จะต้องกระทำไปเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น ดังนั้น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงไม่อาจใช้อำนาจตามมาตรา ๓๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อขอให้หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลหรือตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมได้เช่นกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) จึงมีความเห็นว่าสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่มีอำนาจที่จะขอให้หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลหรือตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือเชื่อได้ว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๘ หรือมาตรา ๔๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้

ประเด็นที่สอง ในปัญหาที่ว่า บรรดาข้อมูลที่ได้มาตามมาตรา ๓๘ และมีบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ มีความประสงค์ขอข้อมูลนั้น เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะต้องมอบข้อมูลดังกล่าวให้หรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) มีความเห็นว่า ตามมาตรา ๓๘ วรรคสี่ บัญญัติให้เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการฟอกเงินเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บรักษาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้มาจากการให้ถ้อยคำ คำชี้แจงเป็นหนังสือ บัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ ที่มีลักษณะเป็นข้อมูลเฉพาะของบุคคล สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงอาจมอบข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาตาม มาตรา ๓๘ ให้กับหน่วยงานหรือบุคคลที่ต้องการได้เท่าที่มีกฎหมายบัญญัติให้กระทำได้

ลงชื่อ พรทิพย์ จาละ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๕๖